

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๓/๒๕๕๓

วันที่ ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

เรื่อง บริษัท อินโดรามา พีโตรเคมี จำกัด (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า บริษัท อินโดรามา พีโตรเคมี จำกัด ผู้ร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ พร้อมเอกสารประกอบเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ เนื่องจากผู้ร้องได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และสิทธิในทรัพย์สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ และ มาตรา ๔๑ จากคำสั่งของศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๐๘/๒๕๕๒ ระหว่างสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน ที่ ๑ กับพวกรวม ๔๓ คน ผู้ฟ้องคดี กับ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ๑ กับพวกรวม ๘ คน ผู้ถูกฟ้องคดี โดยศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๒ โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปด สั่งระงับโครงการหรือกิจกรรมรวม ๓๖ โครงการ ไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือ

- ๒ -

คำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ยกเว้นโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับใบอนุญาตก่อนวันประกาศใช้บังคับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ได้กำหนดให้เป็น ประเภทโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการ ซึ่งต้อง จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการ จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ ทั้งนี้ ไม่รวมถึง การดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ต่อมาศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำสั่งที่ ๕๕๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก่คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของ ศาลปกครองกลาง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดระงับโครงการหรือกิจกรรมจำนวน ๗๖ โครงการ ไว้เป็น การชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ยกเว้นโครงการหรือกิจกรรม ที่ไม่น่าจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงอย่างชัดเจน แต่เป็นโครงการที่มุ่งควบคุมหรือบำบัดมลพิษ หรือติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มรวม ๑๑ โครงการ กระทรวงอุตสาหกรรมและการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งศาลมายังบริษัทเจ้าของโครงการ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เพื่อให้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครอง

จากคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๐๘/๒๕๕๒ ดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องเห็นว่า

๑. ศาลปกครองมิได้พิจารณาบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ โดยศาลปกครองกลางได้ พิจารณาในประเด็นการมีผลใช้บังคับของมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้วเห็นว่า ตามหลักสภาพบังคับของรัฐธรรมนูญทำให้บทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับทันที โดยไม่ต้องรอให้มีการบัญญัติ กฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวเสียก่อน ย่อมเป็นการวินิจฉัยที่ขัดหรือแย้งกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา

- ๓ -

๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จำเป็นต้องพิจารณามาตรา ๓๐๓ ประกอบกันด้วย มิฉะนั้นแล้วบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๓๐๓ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๐๓ วรรคสอง ย่อมเป็นบทบัญญัติที่ไม่อาจมีผลใช้บังคับได้จริง

๒. ศาลปกครองมิได้พิจารณาและบังคับใช้กฎหมายให้เกิดดุลยภาพระหว่างสิทธิของประชาชนในชุมชน และการให้การรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล และสิทธิในทรัพย์สิน โดยศาลปกครองได้พิเคราะห์คำฟ้องและคำขอคุ้มครองชั่วคราวของผู้ฟ้องคดี ในประเด็นเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีได้พิเคราะห์ถึงเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล และสิทธิในทรัพย์สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๑

๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ได้บัญญัติถึงลักษณะของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนอย่างรุนแรงที่จะต้องเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และด้านสุขภาพ ดังนั้น การที่คำบรรยายคำฟ้องและคำขอคุ้มครองชั่วคราวที่ศาลปกครองได้พิจารณาประกอบการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ซึ่งพิเคราะห์แต่เพียงผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยมีได้พิจารณาถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นการพิจารณาที่ขัดหรือแย้งกับเจตนารมณ์ของมาตรา ๖๗ วรรคสอง

ผู้ร้องเห็นว่า การพิจารณาและการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขคำที่ ๕๐๘/๒๕๕๒ และการที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีหนังสือแจ้งคำสั่งของศาลปกครองแก่เจ้าของโครงการหรือกิจกรรม ละเมิดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และสิทธิในทรัพย์สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๑ ผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว จึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

- ๔ -

เพื่อขอรับการรับรองและคุ้มครองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และสิทธิในทรัพย์สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๑ รวมถึงได้รับการเยียวยาผลกระทบและความเดือดร้อนเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จากคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง และการแจ้งคำสั่งของศาลปกครอง ในคดีหมายเลขคำที่ ๕๐๘/๒๕๕๒

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ แล้ว เห็นว่า ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

- ๕ -

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจในการทำคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขคำที่ ๕๐๘/๒๕๕๒ และการแจ้งคำสั่งของศาลปกครอง ที่ผู้ร้องเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นการละเมิดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และสิทธิในทรัพย์สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๑ ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับผู้ร้องจะใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ต้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ได้แล้ว ดังนั้น คำร้องของผู้ร้องจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๓/๒๕๕๓)

(นายเจริญ ภักดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเจริญ อินทจาร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอรุ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลนุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ